

Építsük föl a magyar természettudományi muzeumot.

A minap a kezünkbe került *Hóman Bálint* dr.-nak, a Magyar Nemzeti Múzeum új főigazgatójának nyomtatásban megjelent beszéde, a melyet a főigazgatói székbe való beiktatása alkalmával mondott el. Annak idején érdeme szerint foglalkoztunk a szép beszédben kifejtett hatalmas kulturprogrammal, a melyet az új főigazgató a Nemzeti Múzeum céljával és feladatával jelölt meg. A *nagykonceptiójú munkaterv*, a melyet *Hóman Bálint* dr. maga elő tűzött, elsősorban a nemzet muzeumának regenerálására irányul, elfűntetésére a fejlődési hátráltató bajoknak, a melyek bönítő sullyal nehezdednek erre a nagyfontosságú kulturális intézményünkre.

A bajok közül a legsúlyosabb a *Néprajzi Múzeum szomorú sorsa*, köztudomású. Hiszen már évek óta folvik a szó arról, hogy a *milliórdokot érő néprajzi gyűjteményt az Iparcsarnok rozoga épületében a teljes pusztulás fenyegeti* s hogy ezen a nagy bajon a gyűjteménynek megfelelő épületben való elhelyezésével sürgősen segíteni kellene. Ezt a kérdést az illetékes körök azóta, hogy a Néprajzi Múzeumot az első katasztrófa érte, állandóan napirenden tartják. Félmerült az ideiglenes elhelyezés megoldására egy sereg terv, de valamennyinek az volt a hibája, hogy beleütközött egyéb állami intézmények érdekeibe, éppen ezért élénk ellenzésre talált és megvalósíthatatlannak bizonyult. Szegénységünk viszont utját állta annak, hogy az állam új, megfelelő épületet engedhessen a pusztult muzeumi kincsek biztonságba helyezésére; maradt tehát minden a régiben. A kincseket érő néprajzi gyűjtemény az Iparcsarnokban levő muzeumi helviség taldott-faldott tetőzete alatt — a mely Damokles kardjaként lebeg fölötte — várja a jobb idők elkövetkezését és közben pusztítja az időjárás kimélellensége, mint a szegény ember holmiját, a melyet nem tud elrejtteni, mert nincs miből: biztos födelet építenie föléje.

Az új főigazgató a Néprajzi Múzeum teljes pusztulásának szomorú eshetősége mellett más bajokról is említést tesz, a melyek utját állják annak, hogy a Nemzeti Múzeum tudományos és közművelődési hivatásának teljesen megfelelhessen. A *muzeális anyag nagyarányú szaporodása folytán a Nemzeti Múzeum épülete már régen szűknek bizonyult a különböző gyűjtemények és a könyvtár megfelelő elhelyezésére és a tu-*

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *K. N.*
Cím: *Építsük föl a magyar természettudományi muzeumot*
Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bn
(Hely)

1924. 3. 12.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (C)

dományos munka zavartalan folytatására. Ebből az okból már sok évvel ezelőtt ki kellett telepíteni a muzeum épületéből a növénytárat, a mely a Tudományos Akadémia épületében bérelt helyiségekben nyert legkevésbé sem megfelelő elhelyezést s a hely hiánya volt az oka a Néprajzi Múzeum kitélepítésének is, a mely — mint a szomorú példa mutatja — ugyancsak rosszul sikerült. Az Országos Széchényi Könyvtár értékes hírlap- és nyomtatványanyaga az Esterházy-utcai Festetics-palota nedves istállójában és pincehelyiségében pusztul; a régiségtár anyagának nagyrésze ládákban fölraktározva, a buvarkodó tudósoknak és a szemléltető közönségnek equaránt hozzáférhetetlenül hever a muzeumi raktáraiban s fiókokba, ládákba zsufolva, földolgozatlanul, a tudomány és közművelődés szempontjából értéktelenül hever az ásványtár állított és növénytár nagy áldozatkésztséggel és sok fáradsággal összeűjtött, értékes anyagának tekintélyes része is. A helviség hiány és a zsufoltság a muzeum tudományos személyzetének intenzív munkáját nagyon hátráltatja, mert hiszen nem áll rendelkezésre kellő számú dolgozószoba, laboratórium és műhely, de hiánuzik a buvarkodó tudósok és a közönség igényeit equaránt kielégítő könyvtári olvasóterem és hírlapolvasó-terem is.

A Nemzeti Múzeum fejlődésének utját álló bajokon egy módon lehetne segíteni: ha a *természettudományi táruk és a Néprajzi Múzeum elhelyezésére új épületet emelnének. A Természettudományi Múzeum fölépítésével a középponti épületben bőseges teret nyerne a terjeszkedésre könyvtár és a régiségtár és egyúttal meg lenne adva a mód arra, hogy a muzeum gazdag természettudományi és etnográfiai anyaga a tu-*

domány és közművelődési célnak megfelelő elhelyezést nyerjen. A Nemzeti Múzeum történetileg kialakult belső szervezeti egysége — a melynek nagy kulturértékére az új főigazgató olyan meggyőzően mutat rá — a *Természettudományi Múzeum fölépítésével bizonyára nem bontátnék meg, hiszen az erős keret, a melybe a kultuszminiszter az Országos Magyar Gyűjteményegyetem föllállításával muzeumi intézményeinket belefoglalta, megóvja a szétesés veszedelmétől a Nemzeti Múzeumot és lehetővé tenné, hogy a fejlődéshez elengedhetetlenül szükséges decentralizáció a százhusz eszten-*

dős intézmény hagyományainak épségben tartása és a hagyományaiban rejlő kulturális erő lecsökkentése nélkül megtörténhessék.

A *Természettudományi Múzeum fölépítése állami feladat ugyan, de az ország jelenlegi gazdasági helyzetében meghaladja az állam anyagi erejét. Segítem pedig sürgősen kell a Nemzeti Múzeum helyzetén, mert a meglévő nemzeti kincsek megmentése, nemkülönben a muzeum tudományos munkájának és közművelődési szerepének biztosítása most nagyon is szükséges kulturális örökségünket megóvását és gyarapítását jelenti.*

A *segítségnek onnan kell jönnie, a honnan kulturintézményeink eddig mindig támogatást és biztatást nyertek: a magyar társadalomtól. A Nemzeti Múzeum ügye közös ügye a magyarságnak, hiszen a nemzet muzeuma magának a nemzetnek a tükörképe, a mely megmutatja nekünk is, az idegeneknek is történeti multunkat, kulturális törekvéseinket, földünk és népünk értékeit. Azt hisszük, senki sem akad, a ki nem látná be, hogy ennek a tükörképnek a teljességét és hűségét biztosítani kell.*

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Term. tud. Hír. (tervezet)

Idő

1924

Személy

egvrészt, hogy megismeriük benne önmagunkat, másrészt, hogy segítse eloszlatni a külföldnek rólunk való tájékozatlanságát, a mely jelenlegi nyomoruságunknak egyik főokozója volt.

A *magyar társadalom, a mely átérzi és értékelni tudja a Nemzeti Múzeum hivatásának jelentőségét, bizonyára segítségére lesz az államnak abban, hogy a Természettudományi Múzeumot fölépíthesse. A mint a multban egyesek lelkes áldozatkésztsége módot adott a nemzetnek, hogy fölépíthesse és gyarapíthassa muzeumát, ugy ma közös akarattal az egész magyar társadalomnak kell hozzásegítenie az államot ahhoz, hogy az összegyűjtött muzeális kincseknek valóban reprezentatív kiállítását és a tudományos földolgozásuk haladását biztosíthassa.*

Bizunk benne, hogy *Széchényi Ferencnek, József nádornak, Illésházy Istvánnak, Semsey Andornak, Todoreszku Gyulának a Nemzeti Múzeum áldozatkész támogatásában számos követője akad a mai társadalomban és hamarosan megindul egy országos mozgalom, a mely a Természettudományi Múzeum fölépítésével megyítja a Nemzeti Múzeum továbbfejlődésének az utját.*

K. N.